

Alle store begivenheter i historien er knyttet til enkeltmenns innsats, til personligheter, som hadde evnen til å trekke opp de store linjer i utviklingen, menn som så på tingene under en videre synsvinkel, med andre ord, menn som kunde «se historisk» på utviklingen. Slike menn er de fødte førere, fordi de ser den øieblikkelige situasjon i sammenheng med fortid og fremtid, og derfor kan peke på de retningslinjer som fører fremover mot menneskehetens høyere utvikling.

Norsk politikk har i de senere år vært sørgelig fattig på førere. Man har hatt følelsen av at våre ledende politikere ikke har hatt evnen til å se utover døgnpolittikkens snevreste ramme.

Vidkun Quisling er en ny mann i norsk politikk. Han adskiller sig fra partipolitikkerne først og fremst derved at han betrakter vårt lands politikk med en helt annen målestokk. Han ser på det norske folkesamfundets utvikling i sammenheng, og på dets betydning og misjon i det store folkefelleskap i verden.

Quisling er utvilsomt den mest omstridte mann i norsk politikk idag. Det er også naturlig at manges øine hviler på ham som fører for den nasjonale folke-reising i Norge. Hans betydning for samlingen av de nye nasjonale og sociale strømninger i folket er også så stor, at der med full rett er blitt uttalt at «for den norske ungdom er Vidkun Quisling og Nasjonal Samling ett og det samme». — Dette beror heller ikke på noen tilfældighet. Hele hans liv og utvikling synes å peke frem mot den oppgave å samle det norske folk.

Vidkun Quisling er født i Fyresdal i Telemark den 18. juli 1887. Hans foreldre var prost Jon Quisling og frue født Bang. Han tok eksamen artium i Skien med præceteris. Derefter gikk han på krigsskolen hvor han var nr. 1 i alle klasser. I 1911 forlot han den militære højskole efter å ha avlagt en eksamen så enestående at der blev sendt innstilling om den til kongen, for første gang i den militære noi-

Mer en tre millioner døde tross hjelpen som kom sent og ikke nok. Og over disse samme slettene tusener av uttærte mennesker på flukt, uten mat, visste ikke hvor hen, bare bort, bort gjennom den stivnende vinter, mens de og deres siste kameler og hester stupte langs de frose veiene. All ferdsel på elvene stengt av isen, jernbanen i uorden, de få togene som gikk — overfylte av flyktninger, blev stående på veien, menneskene døde i kupeene. Redslar på alle kanter».

Quisling ledet hjelpearbeidet i Ukraine hvortil han kom i januar 1922. Det første inntrykk som møtte ham her er gjengitt i et fotografi i hans bok «Russland og Vi» (Oslo 1930), som viser en bondekjerre hvor de nakne lik er slengt hulter til bulter som slakteskrotter.

Dette var Quislings arbeidsfelt. Her var det han satte alle sine evner inn for å skaffe hjelp og lindring til et folk under de redselsfulleste lidelser og pinsler. Quisling har fortalt mig at alt det som han så i Russland følger ham som en ond drøm.

Hvad Fridtjof Nansen mente om Quisling.

Vi vet at det arbeide som Quisling utrettet, det var et dyktig arbeide. Det er ufattelig at folk som har kjennskap til dette, og som vet hvad en organisering av et slikt t hjelpearbeide krever, allikevel kan uttale at Quisling ikke har tilstrekkelige organisatoriske evner. Det er imidlertid interessant å merke sig at man aldri hørte denslags uttalelser før Nasjonal Samling blev stiftet.

Fridtjof Nansens syn på Quisling var ihvertfall noe anderledes. Han skriver således i innledningen til sin bok: Gjennem Kaukasus til Volga: «Disse innledende ord kan ikke slutes uten en hjertelig takk til kaptein Vidkun Quisling for hans utrettelige elskverdighet som reisefelle og for den verdifulle hjelp han har gitt forfatteren ved sitt kjenskap til russisk og ved sine alsidige kunnskaper».

Men alt hvad Quisling tidligere

Føreren

Vidkun Quisling og Nasjonal Samling er ett

Statsråd Lundes omtale av bevegelsens fører.

Alt ialt har Quisling med en del avbrutelser oppholdt sig næsten 12 år i Russland, og det er vel ingen overdrivelse å si at han er den nordmann som har det beste personlige kjenskap til forholdene der borte.

Sitt syn på forholdene i Russland og hvorfor han mener at bolsjevismen ikke kan føre frem til de gode forhold i samfundet som de marxistiske ledere forespiller oss, fremkom Quisling med i en artikkelserie: «Russland og Vi», som senere blev utgitt som bok. Denne boken an-

blitt utsatt for forfølgelse og sladder av den mest ondsinnede natur.

Overfallet i forsvardepartementet.

Da Quisling den 2. februar 1932 innfant sig på sitt kontor i Forsvarsdepartementet, på et tidspunkt da han ellers ikke pleiet være der, og her overrasket uvedkommende personer, blev han slatt med av disse. Som kjent har det ikke lykkes Oslo politi å finne gjerningsmennene. Man spør istedetfor hvorfor han ik-

troende enn den manns om hvem Bondepartiets fører Mos-eid uttalte i Stortinget den 30. juni 1932 efter Quislingsakens behandling: «Efter at jeg har lært statsråd Quisling å kjenne følger jeg mig fullt forvisset om at han i sjelden grad fortjener alle rettskafne menneskers aktelse og tillit, på grunn av hans karakteregenskaper og hans dyktighets».

Quisling uttaler i den ovennevnte skrivelse av 17. juni 1932 bl. a.: «Jeg vil her gjenta hvad jeg uttalte i min tale i Stortinget 7. april i år, at jeg aldri har tilhørt noe socialistisk eller kommunistisk parti og heller aldri har gitt dem min stemme, likesom jeg alltid har vært en avgjort motstander av den marxistiske lære. Men på den annen side har jeg alltid vært sosialt innstillet, og overbevist om nødvendigheten av et solidarisk samfund hvori var tilveiebragt et ordnet samvirke mellom de forskjellige næringer og klasser, men med full bevarelse av det personlige initiativets rett».

Quislings livssyn og politiske opfatning.

«Og her kommer vi inn i kjernen i Quislings politiske opfatning. Han har på nært hold studert marxismen, og dens frukter ved personlig erfaring lært å kjenne forholdene i en rekke andre samfund. Alle disse personlige opplevelser sammen med hans vide syn på historien og utviklingen førte ham til forståelsen av at den nuværende krise ikke bare er forbigående, men at vi står midt oppe i en alvorlig fase i civilisasjonens historie. I slike alvorlige tider er det nødvendig å «skyve partipolitikken tilside og resolutt slå inn på en positiv nasjonal og sosial politikk som bygger og berter, og kan være hele folket til gagn og glede, og som i første rekke må bane veien for den politiske forløsning som er betingelsen for landets økonomiske og nasjonale gjenreising».

Og Quisling sier videre:

«Som ethvert samfund der vil redde sig over en alvorlig krise

lederes revolusjonspolitikk, som i virkeligheten er den største hindring for et solidarisk samarbeide mellem alle klasser i folket. De marxistiske ledere, som derved ser sin revolusjonsplan truet, forsøker med alle midler å forvrengte dette utrohold for ikke å miste sine tilhengere blandt de norske arbeidere.

Hele Quislings virke er først og fremst preget av hans store kjærlighet til land og folk og hans vilje til med alle sine evner å gå inn for gjenreisningen av vårt folk uten tanke på egen vinning eller personlig fordel. Og det er nettop dette utrothetlige og uegennyttige arbeide som har irritert våre partipolitikere så over all måte, at de ikke har skydd noe middel til å sverte ham og forvrengte hans uttalelser til ugjenkjennelighet. Jeg minner om hvordan det gikk rundt i hele landets presse da Bonderegjeringen blev fellet, at Quisling skulde ha uttalt at han vilde «egle folk op». Det var nøaktig det motsatte han gav uttrykk for i sin tale.

Han sier selv herom: «Det som jeg sa at de nuværende politiske motsetninger var en kamp mellem livssyn, og at denne kamp derfor nødvendigvis må bli bitter, men at jeg holdt på ridderlighet også i disse ting, og ikke engang vilde svare på den nedrakning som jeg hadde vært utsatt for også fra det parti, som nu styrtet Bonderegjeringen på en så daddelverdig måte. Riktignok sa jeg at nu var det vår tur, om vi vilde, til å følge Mowinckels og andres eksempler og reise land og strand rundt og egle folk op». Men jeg tilføjet (og enhver kan av det stenografiske referat overbevise sig om at så er tilfelle): «vi skal ikke egle dem op, men vi skal vekke dem, vi skal reise dem». Og det var nettop den motsetning som jeg vilde gi uttrykk for, og som er den karakteristiske motsetning mellem en personlig og usaklig agitasjon, og deres virke som setter sak foran personlige hensyn. Likesom det er typisk for parti-syke demagoger å drive med løfter og smiger til folket, iste-

skoles hundreårige historie. — Han gikk derefter inn i generalstabens og innehadde forskjellige militære stillinger.

I 1918 forlot Quisling generalstabens og overtok stillingen som militæratache i Petrograd. Han uttalte dengang: «Jeg hadde en følelse av at Europa fra første stund var desorientert og uten sans for den mulighet, at den russiske revolusjon kunde komme til å få samme verdenshistoriske betydning som den franske. Jeg ønsket derfor å studere den på nært hold».

Da de utenlandske legasjoner i slutten av samme år forlot Petrograd blev Quisling militærattaché i Helsingfors. Han kom midt op i den finske borgerkrig og dens redsler, samtidig som han kunde følge den videre utvikling i Russland på nært hold. I 1920 gikk han etter inn i generalstabens, men allerede etter kort tids forløp blev han av Fridtjof Nansen oppfordret til å bli med å bistå ham i hans store russiske hjelpeaksjon.

Hjelpearbeidet i Russland 1920—22.

I to år var Quisling i Russland og administrerte hjelpearbeidet. 30 millioner mennesker suldet og det var ingen lett oppgave å administrere dette arbeidet i et distrikt større enn hele Norge. Man får et lite inntrykk av forholdene når man leser følgende skildring i Nansens bok: Gjennom Kaukasus til Volga — (2. opplag 1923, s. 161):

«Fra hus til hus de samme forferdende syn av sluknede og sluknede menneskerester. Tørret gress og løv og knuste ben og hestehover istedetfor brød. Ingen opvarming så de benmagre likene frøs fast til jordgulvene før livet var veket. — I et barnehjem to og førti døde siste natten, og de lå ennå i sengene med de levende ved siden, — som satt og stirret med store undrende bærnesine på døden, den store befrier fra all lidelse. Løk groves op i kirkegårdene for å spises. Foreldre i vanvidd drepte barn for å mette sig.

Mer en tredve millioner mennesker suldet, i tillegg herjet farsotter, verst fiendtryksen. —

re hadde utrettet syntes å være glemte, da den nedrige bakvaskelsehistorie 2044 propaganda valgkampen høsten 1933 satte inn mot ham, både fra marxistisk og borgerlig hold. Fru Sigrun Nansen fant dengang å måtte minne om Fridtjof Nansens syn på Quisling. Hun skrev i Tidens Tegn for 11. oktober 1933:

«Enig eller ikke enig i hr. Quislings politikk tror jeg mange beklager den personlige og fornærmelige form valgkampen har tatt mot ham. Det vil sikkert interessere å høre hvad Fridtjof Nansen mente om sin hjelper — han har ofte uttalt sin glede over å ha en sådan mann til hjelp. Ypperlig administrator — selvopofrende og hederlig — hans ansikt lystet når han nevnte Quislings navn».

Det er helt utrolig hvad den norske presse i denne tid kunde opvise av smussagitasjon, særlig mot Quisling personlig. Man skulde trodd at disse bakvaskelser vilde ta slutt etter valget, men tvertimot såvel den borgerlige som den marxistiske presse er skjønt enige om fremdeles å anvende de sjofleste midler i kampen mot Nasjonal Samling.

Arbeide på Balkan, i Armenia og i Russland 1923—30.

I 1923—24 arbeidet Quisling på Balkan og i Donaustatene etter oppdrag fra Folkeforbundet for å ordne spørsmålet med de russiske flyktninger.

Da Nansen i 1925 reiste til Armenia for å hjelpe dette ulykkelige folk som hadde vært utsatt for tyrkernes grusomme forfølgelser, hvorved ca. en million mennesker, barn og kvinner var blitt drept og pint ihjel på en eller annen måte, valgte han atter Quisling til sin medarbeider. Også her var det hans arbeid å gjøre vel mot de ulykkelige og hjelpe de lidende.

Senere arbeidet Quisling i Russland helt til 1930, dels som representant for Folkeforbundet, dels var han i næsten tre år knyttet til den norske legasjon i Moskva for å varetta Englands interesser i Russland i den tid da den diplomatiske forbindelse mellom disse to land var brutt.

beraales på det varmeste som studium for alle som interesseres sig for å mer klarhet over bolsjevism. og forholdene i Russland.

Forsvarsminister i bonderegjeringen 1931.

Denne artikkelserie vakte stor oppmerksomhet, særlig innen bondepartiet som i 1930 anmodet Quisling om å delta i valg arbeidet. Quisling som så med adskillig mistillit på de gamle politiske partier, hapet dengang at Bondepartiet skulde kunne danne grunnlaget for den nye aktive politikk som han mente var nødvendig. Han uttalte dengang: «Bondepartiet er et nytt parti med en sund ledelse. Det er det parti som det vil falle mig naturligst å støtte.»

Da bondepartiet våren 1931 dannet regjering blev Quisling anmodet om å tre inn som forsvarsminister. Ved sin ledelse av forsvarsdepartementet la han for dagen ganske sedvanlige administrative egenskaper.

Avsløringen av de marxistiske partiets revolusjonsplaner.

Mest kjent fra denne tiden hans store oppgjør med de revolusjonære organisasjoner i vårt land, hans berømte tale i Stortinget den 7. april 1932. Han påpekte her faren ved det revolusjonære undergravningsarbeide. Hans tale ledet som bekjent til at disse forhold blev undersøkt av en av Stortinget nedsatt spesialkomite, den såkalte Quisling-sak, hvor det blev ført bevis for at Kommunistpartiet er gått i en fremmed stormakts tjeneste og finansieres av denne. Videre blev det bevisst at også Arbeiderpartiet er et revolusjonært parti, som ikke hadde avbrutt alle forbindelser med Russland og hadde fått støtte derfra, videre at fagorganisasjonen var blitt en politisk institusjon tilknyttet Arbeiderpartiet.

Quisling har høstet liten takk for denne sin aksjon. Ikke alene har regjeringen den hele til sabotert Stortingets beslutning av 30. juni 1932, hvori det pålegges regjeringen å ha sin oppmerksomhet spesielt henvendt på de forhold som Quisling hadde påpekt på, men Quisling er personlig

ke Quisling gjort noe for å oppklare overfallet? For det første, hvad vet folk om hvad Quisling har gjort for å oppklare det? For det annet, er det da i almindelighet ikke den overfallnes plikt å finne overfallsmennene. Ihvertfall hører man ikke denne opfatning fremholdt i andre uopklarte overfallssaker.

Efter overfallet i Forsvarsdepartementet konstaterete to av vårt lands mest ansatte læger, at der var tilføjet Quisling en alvorlig hjernerystelse, formentlig ved slag av en stump gjenstand mot tinningen, og at han hadde sår på brystet og hånledd, hvorav det siste «bløddet nok så meget» og endelig at man på hans klær gjenfant merker såvel efter stikk som blod.

Det virker nok så eiendommelig på dem som kjenner de faktiske forhold å se det hele latterliggjort som en «pepperhistorie» i forbindelse med alle slags sjofle og mystiske rykter om Quislings privatliv, som savner ethvert grunnlag.

Jeg var selv tilstede da Quisling efter et valg møte blev overfalt i Kristiansand den 27. september 1933. Dette overfall var utvilsomt organisert, og skjedde midt på gaten like for øinene på byens «modige» borgere, som ikke løftet en finger mot den fremstormende pøbel. Hadde vi ikke hatt disse borgerlige øienvidner hadde der vel vært noe mystisk dengangen også!

Våre revolusjonspolitikeres bakvaskelser.

Men ikke nok med de mystiske rykter i forbindelse med overfallet i Forsvarsdepartementet, våre hjemlige revolusjonspolitikere har offentlig beskyldt Quisling for å ha tilbudt dem å danne «røde garder». Quisling har i en lengere skrivelse til Stortinget, datert 17. juni 1932, tilbakevist disse beskyldninger, som er stikk imot de faktiske forhold. Allikevel finnes der i vårt land endog borgerlige individer som foretrekker å tro på de revolusjonæres uttalelser, de for hvem alt er tillatt når det bare kan fremme revolusjonen, mened, tyveri, baktalelser, vold og mord. For dem står altså disse landsforræderes ord mer til

og grenrodes, ma også vårt folk finne tilbake til sitt livgivende unnlag og på tre grunnlag folde sine kre. . . Et åndelig og ansvarsbevisst syn på tilværelsen, som levende tro og utstrakt til alle deler av vårt liv, det er hvad vårt folk har mest behov for; en riktig forening av individualisme og fellesskap, og de beste som førere; frihet for personlig tiltak, sikkerhet for liv og eiendom, for arbeidet og dets frukter; følelse for og respekt for familieinstitusjonen og slekten, for blod og jord; godvilje og samarbeide istedetfor klassekamp; sunde økonomiske grunnsetninger for den enkelte og for hele samfundet; frigjørelse av åndslivet og sosialisering av det økonomiske liv.

Vårt annet grunnkrav er at det utbygges et nytt samfund i pakt med disse grunnsetninger, og tilpasset efter vår folkeætts egenart og det moderne livs krav; at vi virkelig gjør de tanker som slumrer i tiden. —

Ut fra denne innstilling som jeg her har skissert, og i kamp mot krefter som dels motsetter sig den nye utvikling, og dels søker å lede den i naturstridige og ødeleggende retninger, vil det måtte danne sig en ny — man kan næsten si religiøs bestemt — politisk lære». (Vidkun Quisling i Tidens Tegn for 2. mars 1933).

Dette grunnsyn var det som preget Quislings opprop til Nasjonal Samling som blev utsendt i mai 1933. Det var et helt nytt livssyn som her blev fremlagt, at vårt samfund må bygges på fred, orden og rettferd. Det vil umuliggjøre klassekampen, som bare kan trives i et samfund hvor den en del av folket utbytter den annen, og hvor der ikke eksisterer et solidarisk samvirke mellom alle individer i folket.

Et slikt samvirke forutsetter selvfølgelig at det skapes gode kår for alle mennesker i samfundet. Og dette har alltid vært et grunntrekk i Quislings livssyn, at de undertrykte skal skaffes en menneskeverdig tilværelse. Derfor er Quislings politikk først og fremst arbeidervennlig. Når en stor del av våre arbeidere ennå ikke har forstått dette, så skyldes det Quislings avsløringer av de marxistiske

attor å krevne innsats og ofra. Jeg for min del akter ikke å appellere til folks slette instinkter, men til deres sunde fornuft og til de edle og dype følelser hos enhver nordmann. Jeg holder mig fjernt fra såvel personligheter som fra kompromisser».

Og det er nettop derfor folket samler sig om Quisling, tross alle bakvaskelser og personlig forfølgelse fra de marxistiske og borgerlige partipolitikeres side, eller kanskje nettop derfor. For det er de ennå menn i Norge som reagerer overfor denslags løgnpropaganda og personlig forfølgelse som Vidkun Quisling og Nasjonal Samling er utsatt for.

Men sannheten vil engang komme frem og Nasjonal Samlings ideer vil seire i vårt land. Den flokk som slutter sig til Vidkun Quisling og hans politikk blir større dag for dag, ikke minst fordi han selv er en mann som stiller krav til sig selv før han stiller krav til andre.

Gulbrand Lunde.